

שירים, ספורים,
פירושים וחבורים

מאת

פייביש מלצר הכהן

שירים, ספורים, פירושים וחבורים

מאת

פייביש מלצר הכהן

כתבי היד של אבי שברשותי, הם בעצם מה
שבדרך פלא נשאר בידינו אחרי שתי מלחמות עולם.
היות ולרוב הם רק פרגמנטים ולפעמים אפשר גם רק
טיוטות.

תקציר קורות חייו של אבי פייביש מלצר

נולד בתרכ"ו (1866) בהורודנקה, גליציה המז-
רחית בקיסרות האוסטרו-הונגרית בגמר המלחמה
בין פרוסיה ואוסטריה. כמו כל יהודי תקופה זו בסביבה,
היה אדוק מאד. אפילו היה שם בית ספר כללי, היה
נמנע ממנו ללמוד בו. למודיו היו רק ב"חדר" ולאחר
מכן בישיבה ונחשב עלוי. אמו, מוצאה מצ'ורטקוב, עיר
שבתנאים דאז היתה מתקדמת מאד. למרות אדיקות
קיצונית ידעה חוץ מאידיש (וכמובן גם התפילה)
גם גרמנית. בהיות אבי כבן 10-11 קנתה ספר אלף-
בית ובסתר לימדה את אבי קרוא וכתוב גרמנית, וזאת
מבלי שאביו ידע על הדבר, שלא היה מרשה אותו והיה
בעיניו טרפה ופסול. תוך זמן קצר היה כבר קורא את
שילר. הוא העדיף בכל ימי חייו את שילר על גאיתא,
הנראה לו כאנטישמי וזה פגם רציני בעיניו כי השקפת
אבי היתה לאומית יהודית. הוא השתייך ל"חובבי ציון",
התנועה הציונית שקדמה להרצל, והוא השתתף בקונגרס
הציוני הראשון בבזל.

בגיל צעיר, 16-18, התחיל לכתוב שירים בעברית וחתם "פייביש מלצר הכהן". הוא גם השתמש בכנוי ספרותי שלדאבוני לא זכור לי. עבודותיו התפרסמו בעתונים, שבועונים וגם בירחונים כגון "המצפה", "הצפירה" "הצופה" "המודיע" (שמות אחרים איני זוכרת). יותר מאוחר הוא גם כתב מאמרים בגרמנית בשביל העתון 'נויה פרייה פרסה' ו-"ציט", בווינה.

היה משכיל, בקיא ודייקן בנוגע לדקדוק. היה הראשון אשר תרגם את "מונש" מאת י. ל. פרץ מאידיש לעברית. היה הראשון אשר כתב בעברית על שאלות סוציאליות בסוף המאה ה-19. פרופ' דב סדן, מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מכיר את עבודתו הספרותית של אבי, ומזכיר אותו לכל הפחות באחד מספריו.

התחתן ב-1889 או 1890 והשתכן בבוהורודצ'ני, שם נפטר ב-22 באוקטובר 1922. במלחמת העולם הראשונה הוא, כיהודים רבים, ברח עם משפחתו לוינה וכשחזר אחרי המלחמה לעיר הנ"ל בכדי לבנות מחדש את הבית ההרוס, מצא את מותו כשרק נשלם בנין הבית.

כדאי לציין עוד, שהוא הפסיק לכתוב כמעט לאחר שנפטר בנו הבכור (בנימין), חוץ מ"אנחת אב" המבטאת את כאבו ואבלו של אב, ועוד מקצת שורות מעטות מקושקשות, זמן קצר לפני מותו כאשר כבר הרגיש ברע.

נחמה מלצר